

'Η έλληες και ή καλλονή.—Πώς προήλθεν ή μόδα.—Τά στίγματα τής Δουκίσσης του Νιουκάστλ.—'Η έλληες στην αρχαία Ρώμη.—Ευπατρίδαι, αξιωματικοί, αββάδες με... έλληές! Και ή καλορηές!—'Η κ. Μαζαρίνου ελαϊόστικτες!—Τά σχήματα των έλληων.—'Η «παθητική», ή «κομφή», ή «φιλιματική»,—'Ελληές από βελούδο... άδαμαντοκόλλητες!—Τά δώρα του Λουδοβίκου ΙΔ' στην μνηστή του.—Οί άφορισμοί του Μασσιγιόν.—'Εμπορικά... έλληών!

Τά λαϊκά έλληνικά τραγούδια λένε :

τής έλλας σου τό μαυράδι
ζωντανόν με πάει στον ξέδη.

Τι είναι λοιπόν αυτή ή «έλλα» ή όποια πηγαίνει τους άνθρώπους ζωντανούς στην χώρα των νεκρών ;

'Η ψυχρά έπιστήμη λέει : «'Ελλα είναι κρεάτωμα, που έχουν μερικοί εκ γενετής στο πρόσωπο, τριχωτό ή όχι». 'Επιστημονικά λέγεται και «ακροχορδών».

'Η αισθητική όμως, ή ποίποις, ό πρό πεντηκονταετίας έρωας, ό σεβδός και ή λατέρνα λένε, ότι ή έλλα είναι ή «σφραγίδα τής ωμορφιάς», τό διακριτικό σημείο τής καλλονής και για τότο όσες δέν είχαν, έφρόντιζαν να ζωγραφίσουν ψεύτικες στο πρόσωπό τους! Τόσο δέν ήταν ή μανία των έρωτευμένων για τις έλληές, ώστε έφραλλαν και τραγουδοόσαν και άναστέναν, όχι μοναχά για τής πραγματικές, αλλά και για τις ζωγραφισμένες, καθώς λέει και τό δίστιχο :

Την έλλα σου την βαμμένη
γώ την έχω φιλημένη.

Πούθε προήλθε όμως ή συνήθεια αυτή ;
Αυτό θα εξετάσωμε εδώ.

Και πρώτα :

Είναι ή έλλα δείγμα ώραιότητος, και μά-
λιστα τόσο, ώστε ό έρωτευμένος του έλλη-
νικού τραγουδιού, να παρακαλή τον Θεό, να τον
αξιώσει μόνον και μόνον να :

φιλήση την έλλα

πώςι στο μάγουλό της
οά να μην ύπηρχε τίποτε άλλο εδωχέ-
στερο για να ζητήσει; 'Ετσι όμως φαίνεται. Γιατί
δέν εξούργαινε τον κόσμο ή «κρεατοέλλα»
μόνον στον τόπον, που

θάλλει ή έλαία

την 'Ελλάδα, δηλαδή, αλλά και στην Εζρώπη.
'Όσοι έζησαν εις μακρινές εποχές δέν εύ-
ρον τον άπαρχή αυτή τής γυναικείας φιλαρε-
σκείας, χάθηκαν μέσα στο σκοτός.

Μιά Γαλλική παράδοση λέει, ότι μια με-
γάλη κυρία του δεκάτου έβδόμενου αιώνας, που
έλασχε από πονοκέφαλο, μεταχειρίσθηκε κά-
ποιο φάρμακο, που την εθεράπευσε μέν, αλλά τής άρπωσε κάτι
μικρά κτερινοπρόσινα σημάδια, που την έκαναν πειό νόστιμη.

'Η κορφή αυτή, για να κρύψη τά σημάδια κόλλησε άπάνω σ'
αυτά, μικρά κομματάκια μαύρου ταφτά, και έπειδή ήταν μία
κυρία από τις πειό μεγάλες, τις πειό μονταίν, και πειό ήνωσ-
φες τότε, την μιμηθήκαν κ' οι άλλες και έτσι άρχισεν ό περι-
εργος αυτός συρμός.

Κατά άλλην ιστορικήν πηγήν, ή Δουκίσσα του Νιουκάστλ,
περίφηρος 'Αγγλική καλλονή, επί τής Βασιλείας Καρόλου του
Βου, μεταχειρίσθηκε κομματάκια μαύρου ύφασματος, για να οκε-
πάση κάτι στίγματα που είχε γύρω στο στόμα της.

Μιά ζηλιάρω φίλη της, βλέπουσα ότι τά μαυράκια αυτά, τονί-
ζουν πειό πολύ τό άσπρο χρώμα τής Δουκίσσης, την μιμήθηκε
χωρίς λόγο κ' έτσι άρχισε και έβασίλευε ένα αιώνα ή μόδα των
έλληων.

'Εν τούτοις όμως οι σοφοί ισχυρίζονται ότι ή έλληές ήσαν
γνωστές και στην εποχή άκόμα των Ρωμαίων. 'Η πατριότις τής
'Αιωνίας Πόλεως» είχαν στο «καλλοντήριό τους», σειρά δλό-
κληρο από φάρμακα και ύγρά, που κατεκομίζαν ένα είδος έμ-
πλάστρων, που τά λέγαν «σπλήνια» και τά κολλούσαν στο πρό-
σωπό τους. Πολλές φορές τά «σπλήνια» αυτά είχαν σχήμα ήμι-
οέλληων.

Στην εποχή Λουδοβίκου του ΙΒ' ή συνήθεια αυτή μεταδό-
θηκε και στους άνδρες.—Νέοι εύπατρίδαι, αδελφοί, αξιωματικοί
και... αββάδες, παρουσιάζόντουσαν με έλληές.—Στό βιβλίο των
'Νόμων τής Γαλλικής 'Αριστοκρατίας» ύλάρχει διάταξις, που
επιτρέπει στους άνδρες να έχουν... έλληές!

—'Εάν λέγει τό βιβλίο—μάς κατηγορήση κανείς, θ' άπαν-
τίσωμε ότι είναι
τιμή μας, να μιμού-
μεθα εκείνες που
άγαπούμε και λα-
τρεύουμε».

'Ελληές ψεύτι-
κες δέν έβαζαν
μόνον στο πρόσω-
πό τους οι άββα-

δες, αλλά κ' ή καλόγηρος των μοναστηριών. 'Η κυρία Μα-
ζαρίνου, όταν χώρισε τον άνδρα της, κατέφυγε στο Μοναστήρι
τής άγίας Μαρίας, και όταν ό άνδρας της πήγε να την επισκε-
ψθῆ, παρ' όλίγο να μη την γνωρίση, από τις πολλές έλληές που
είχε γεμίσει όλόκληρο τό πρόσωπό της.

Ο ταφτάς των ψεύτικων έλληων, εκόβητο σε διάφορα σχή-
ματα. Άλλοτε δηλαδή ή έλλα ήταν στρογγυλή σαν τό φεγγάρι,
άλλοτε σαν ήμισέληνος, άλλοτε άστρο, ή άνθος, ζών και πολ-
λές φορές έπερνε τό σχήμα γνωστό ή άγαππού προσώπου.
'Ετοποθετείτο δε σε διάφορα μέρη του προσώπου, όπου αναλό-
γως τής θέσεως είχε και τό όνομα. Π. χ. όταν ετοποθετείτο
πλάγια από τά μάτια, λεγόταν «έλλα παθητική», στο μέσο τής
παραίς «κομφή», στο άκρο του στόματος λεγόταν ή «φιλιμα-
τική», στην μύτη «ή αθάδης», στα χείλη ή «κοκέττα» και όταν
ήταν έντελώς στρογγυλή, όνομαζόταν... «δολοφόρος»!

Μιά διάσημη κυρία τής εποχής εκείνης έβγαλε την
μόδα των έλληων από μαύρο βελούδο, περιτριγυρισμένον
από μικρά διαμάντια.

'Η άδελφή του Λουδοβίκου του ΙΔ' λέγει, πώς όταν
επρόκειτο να γινή ό γάμος του άδελφού της, μαζί με τά
άλλα δώρα που ό Λουδοβίκος ό ΙΔ' έστειλε στην μνηστή
του, ήταν και ένα κιβώτιο, που περιείχε διάφορα είδη
καλλωπισμού και μέσα σ' αυτό, ένα άλλο μικρότερο γε-
μάτο από μπουλλάκια, πινέλλα, ψαλλιάκια κλπ. Ειδι-
κάς όλα, για την κατασκευή έλληων.

Τόσοι δε κατάχρησι γινόταν από αυτές, που επενέβη
ή εκκλήσια και ένας ιεροκήρυκας, ό Μασσι-
γιόν, έβγαλε όριμύτατο λόγο από τό άμβωνος
κατά των έλληων!

— Γιατί δέν γεμίζετε όλο τό σώμα σας από
αυτές; ειπεν ό άνθρωπος τής εκκλήσιας στο
άριστοκρατικό πλήρωμα του ναού.

Οί άνθρωποι τής μόδας δένι να ταρα-
χθούν από τό μασίγιωμα τής εκκλήσιας, έφη-
μοσαν κατά γράμμα την συμβουλή του ιεροκή-
ρυκος. Γυναίκες και άνδρες, άρχισαν να βά-
ζουν σ' όλο τό σώμα τους, έλληές, ή όποιες μά-
λιστα και άνομοόσθηκαν «έλληές του Μασ-
σιγιόν».

'Εννοείται ότι ό συρμός έδημοούργησε και έμ-
πόριο—επάγγελμα.—Φανήκαν τότε οι κατασκευασταί «έλληων»,
που δημοσίευανμάλιστα και έμμέτρους ρεκλάμας. Μία από αυτές
έλεγε ότι «άναλαβόμενυμε να τοποθετίσωμε έλληές διαφόρων
είδων :

για να γλυκαίνουμε τά μάτια,
ν' άσπρίζουμε τό μέτωπο,
να κάνουμε λαχταριστά τά στήθη
και τις τοποθετούμε έτσι,
που να τις βλέπης και να τά χάνης».

Κατάστημα είδικό, για την κατασκευή έλληων ήταν τό 1691
στο Παρίσι, στην όδον 'Αγίου Διονυσίου και είχε την επιγραφήν
'εις τον μαγαζιτην των έλληων». Τό κατάστημα αυτό ρεκλαμά-
ριζε τής έλληές του, με τό παρακάτω ποίημα :

«Μιά έλλα κολοβαλμένη,
κάθε άντρα ξετρελλαινει,
στην ώμορφη που την φορεί
κανένας άνδρας δέν μπορεί
στη χάρη της ν' άνασταθή».

Φιλολογία όλόκληρος από ποιήματα τής έλληές αυτής είχε
δημουργηθή τότε.

«'Ενα από αυτά έλεγε ότι «άδικως μια γυναίκα στολίζεται και
προσπαθει να γινή ώραια» γιατί :

«τι τά θέλετε αυτά ;
χωρίς μίαν «δ ο λ ο φ ο ν ο »
όλα είναι περιττά»!

Και ή καλές κυρίες τής εποχής δέν γάβωσαν από την μανία
του συρμού. 'Η

Εικόνα τής Μα-
ρίας-Άννας Χρη-
στίνας- Βικτωρίας
τής Βασαρίας, την
παρισταίνει με
τρείς έλληές. Μίαν
στο μέτωπο, μία στο
μάγουλο και τρι-

την... στην υψην.

Η περιφημος κυρία Πομπανδουρ εκανε καταχρηση απο αυτες. Γραφουσα καποτε στον στρατηγο δ' - Εισρε, για να του δωσω μερικες δδνηγίες για τον πολεμο, του σημειώνει απάνω στον χαρτιν το σημειο της επιθσεως η της άμύνης με έλπίες. Ο στρατηγος εξεφράσθη δρομενώς για την αυθάδεια της εννοουμένης του Βασιλέως, εκεινη τδ έμαθε και ο στρατηγος από τότε δεν στάθηκε «σε χλωρο κλαδι» που λέγει και η παροιμία, από τον άμείλικτο διωγμό, που η εννοουμένη διά του Βασιλέως του εκαμε.

Στην αρχή του δεκάτου ογδόου αιώνας, η μόδα των ελπίων, ήταν στο φόρτε της, τόσο ώστε τα κουτάκια που βάζαν τα χρισηματά την κατασκευη των ελπίων, αποτελούσαν ένα ξεχωριστό είδος καλλιτεχνικής βιομηχανίας. Στα Μουσεία της Εύρώπης ούζονται τέτοια κουτάκια, όχι μονάχα γυναικών, αλλά άκομη και πριγκίπων και σοβαρών ανθρώπων και ανθρώπων της Έκκλησίας, της εποχής εκείνης. Τα κουτάκια αυτά έχουν απάνω μυθολογικές σκηνές και είνε φτιασμένα από πολύτιμα ξύλα, ταρταρούγα, ελεφαντόδοντο και διάφορες άλλες πολύτιμες ύλες.

Από τότε ζέπεσε λίγο η συνήθεια.

Σήμερα άκομη η ελπίά άπομένει σε μερικες επαρχίες της Ανατολής, όπου η γυναικεία βίβη και φτιασιδώνονται άποδως. Έννοείται όμως ότι η «επεξεργασία» των ελπίων, δεν γίνεται ούτε τόσο συστηματικά, ούτε τόσο πλούσια, ούτε τόσο τέλεια, από καλλιτεχνική έποψη, όσο τον δεκάτο έβδομο και δέκατο ογδοο αιώνα!

Στην Ελλάδα από 1862 όπου η καλλονή εξυγιζετο με τον όγκον της γυναικας κατά την Τουρκικήν αντίληψη, η γυναικεία ήταν σαν τας «Ελαίαις» της Αγίας Γραφής, π ο λ υ κ α ρ π ε ς στο πρόσωπο. Από τους άνδρες όμως μόνον οι κορυφές ξεφρασαν έλπίες, πραγματικές η ψεύτικες, και μάλιστα σιγμμένες, και οι αξιωματικοί των Συνταγμάτων, οι όποιοι άφηναν και μέρος του τριχωτού μέρους του προσώπου των άξθροιστο, για να σχηματισθδ ο θόσανος που θα παρίστανε την ελπίά, σιγμμένην, τσφωτήν, άγριεμένην, «άριειον», άπειλιτικήν.

Μεταξύ δε των άλλων κοσμημάτων της φύσεως, εξυμνεϊτο ιδιαίτερώς η ληθώρα των ελπίων :

Μηλίτσα μου, με τις έληές
έσαι γεμάτη μαργιολιές.

Τραγουδούσαν οι πατέρες μας.

*

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ...ΤΟ ΤΑΛΛΗΡΟ!

Κάποιος Γάλλος έτοιχημάτισε ότι μπορεί να μείνη δύο ώρες στην αγορά πωλώντας γνήσια άγγρα πεντόφραγκα αντί ενός φράγκον το ένα, χωρίς να κατορθώσει να πωλήση το έμπορεύμα του. Οι αντίπαλοι του δέχτηκαν το στοιχημα και σε λίγο έπληγε στην αγορά, άπλωσε τα τάλληρα του σ' ένα τραπέζι κι άρχισε να φωνάζη :

— Πάρτε, κύριοι, πεντόφραγκα άπομένα, καλά και καινούργια, ένα φράγκο το ένα !...

Έδειχνε μάλιστα οσοδς διαβάτες τα πεντόφραγκα, τα χτυπούσε κάτω, μα κανείς δεν πλοσίαζε ν' αγοράση. Υποψιάζοντο όλοι πως είνε κίβδηλα.

Έπί τέλους πλοσίασε κάποιος και άφου έπί μακρόν εξήτασε ένα των πωλουμένων πενταφράγκων, το έγύρισε πίσω, ψιθυρίζοντας :

— Πφ ! είνε κίβδηλο !...

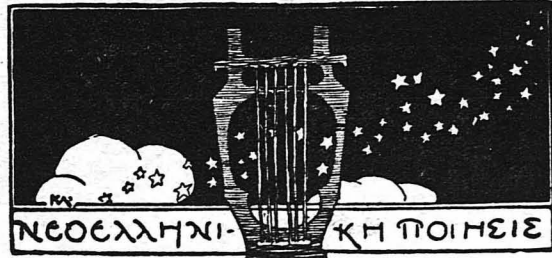
Και αυτόν τον τρόπο ο ταλληροπωλητής εκέρδισε το στοιχημα. Έμεινε μιά ώρα στην αγορά διαλαλών τα τάλληρα του και δεν κατορθωσε να πωλήση όστω κι ένα !...

*

Η ΠΡΩΤΗ ΡΕΚΛΑΜΑ

Η πρώτη έμπορική φύσεως ρεκλάμα δημοσιεύθηκε το 1658 στην τότε εκδιδόμενη εφημερίδα «Πολιτικός Έρμης», στο φύλλον της 30 Σεπτεμβρίου. Ητο δε ρεκλάμα τσαγιού και ανέφερε συν τοις άλλους και τα έξης κατά λέξην : «Πρόκειται περι ούσιας που την βρήκαν εξαίρεται όλοι οι γιατροί. Καλείται τάτον η τέιον και πουλείται στο καφενείο «Η Κεφαλή της Σουλτάνας» στο Λονδίνο».

Το «Μπουκέτο» εύρισκεται στην ευχάριστο θέσι να σάς αναγγείλη, ότι απέκτησεν ήδη, και την Αυτοβιογραφίαν του άλησμονήτου θεατρικού συγγραφέως, ποιητού, σατιρικού, μυθιστοριογράφου ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ η όποια έγγραφη υπό του πολυκλαύστου λογοτέχνου άλλογον καιρόν προ του θανάτου του και την όποιαν θ' άρχιση να δημοσιεύη προσηχώς.

ΕΙΣ ΞΕΝΗΝ

Μή την σπιθόβολη ματιά πετάς εις κόρα σήθεια' ώραία εις' αλήθεια, πλην των ματιών σου η φωτιά έμδ δεν με θερμαίνει. Άχ, άφες με ξανθομαλού, και η καρδιά μου είν' άλλου, άλλου είνε δοσμένη' βαθείας αγάπης και θερμής μη λόγια μου γυρεύεις. Κι αν πω, μη τα πιστεύεις λόγια θα είναι της σιγμής κι αγάπη παγωμένη. Άχ άφες με, ξανθομαλού, και η καρδιά μου είν' άλλου, άλλου είνε δοσμένη.

Η κόρη όπου αγαπώ έβγήκε απ' τη φωλιά μου και δι εγω στην καρδιά μου ελληνικά θα της τό'πω και όχι εις γλώσσας ξένην' άχ άφες με, ξανθομαλού, και η καρδιά μου είν' άλλου άλλου είνε δοσμένη. Τρέξ η ζωή μας χωριστά κι αν γη δεν μās χωρίζει κι αυτή δεν το γνωρίζει πλην η αγάπη μου βαθύ όσον ζωή μου μείνη' άχ άφες με ξανθομαλού, κι η καρδιά μου είν' άλλου, άλλου είνε δοσμένη.

Δημ. Βικέλας

ΔΥΟ

Μείναμε δύο ! Ποιός παρακάτω ξέρει για μās τι λέει της Μοίρας το βιβλίο ! Ποιός πρώτος θένα πάει σε άνήλια μέση, ποιός μόνος του θα μείνει από τους δύο. Αν οι μαύροι να ζούμε άτεκνο γέροι πρόσταξε άδοτηρό θέλημα θειο. Το χέρι ενός τ' άλλου άς βαστάει το χέρι ως ν' τ' άκούσει αναίσθητο και κρύο. Μια τέτοια χάρη - άς μη ζηλέψουμ' άλλη στην λάβρα που βαθεία μās έχει κάψει, είνε, αδελφή, παρηγοριά μεγάλη. Α ! την ημέρα όπου και τούτη πάψει, αν ένα μόνο δάκρυ ο κόσμος βγάλει, το ζωντανό, όχι τον άλλο, άς κλίψει.

† Γερ. Μαρκοράς

Η ΦΥΓΗ

Σύβρα, γλυκειά μου αγάπη, κ' η νύχτα είναι βαθεία, δηλ κοιμάται η φύση, όλα είναι σιωπηλά.

Και κάθε που στο κωμα βοιτάη το παιδί, στο μέτωπο του δίνει η κόρη ένα φιλί.

Μόνο τ' άγρο φεγγάρι που οάν έμδ άγρονάβ, μέσ' στούρανού άρμενίζει, την ήσυχη έρημιά.

Κουτάει τη γη που φεύγει σα σύννεφο θολό την άπογοιρετάει μ' ένα άναστεναγμό.

Αν μās χωρίζει τώρα, μιά θέλησι σκληρή μιάν άκρη γής θα βρ ύμε. να ζήσουμε μαζί.

Έχετε γειά λαγκάδια, βορσοούλες, κόρα νερά γλυκείες αγές, πουλάκια, για πάντα εχετε γειά,

Σύβρα, γλυκειά μου αγάπη, κ' η νύχτα είναι βαθεία, μās καρτερεί η βαρκούλα, στην έρημη άκρογναλιά.

Μάννα, μακρονά με σπρωχώνει, εις άλλη ξένη γη μακρονά από μου αγάπη και μ' άγκαλιά θερμή.

Άκομη το φεγγάρι έλαμπε σπλαχνικό, με μάτια δακρυομένα το κύτταζαν κ' οι δύο.

Λάμνε, γλυκέ μου, λάμνε, να φύγουμε μακριά, κονφή παρηγορία, να φέρη εις μέτρα πάθη, άγνωριστα κρυφά.

Λάμνε, γλυκέ μου, λάμνε, να φύγουμε μακριά, όσο σιγά το άγέρι, στα δλόστρωτα νερά.

Προβαίνει το φεγγάρι, κονφή παρηγορία, να φέρη εις μέτρα πάθη, άγνωριστα κρυφά.

Κ' οι δύο μακρονά στα ξένα, το κύτταζαν μαζί. κ' είχαν στην άγκαλιά τους παραδεισο και γη.

† Ίούλιος Γυκάλδης